

Beleidsplan

Schoonewelle

Museum voor natuur en ambacht

We zijn een museum middenin de gemeenschap

2024 - 2029

Het 1^e museum (foto links) was gevestigd aan de Zomerdijk, de Museumlaan om precies te zijn, waarna het deze locatie inwisselde voor die tussen de Handelskade, de Dwarsstraat en de Kerkstraat.

Inhoud

MISSIE	6
VISIE	6
KERNPUNTEN	7
1 INLEIDING EN SAMENVATTING	8
2 DE COLLECTIE	9
2.1. Algemeen	9
2.2 Collectiebeschrijving	9
2.3 Collectie museum Schoonewelle	9
2.4 Collectievorming	9
2.5 Collectieregistratie, documentatie en onderzoek	10
2.6 Behoud en beheer van de collectie - klimaatinstallatie	10
3 PUBLIEKSTAAK.....	10
3.1 Algemeen	10
3.2 Presentatie van de collectie	11
3.3 Tentoonstellingen	11
3.4 Lezingen	12
3.5 Digitale Nieuwsbrief	12
3.6 Educatie: basisonderwijs en voortgezet onderwijs	13
3.6 Publieksvoorzieningen	13
4 ONDERZOEK	14
4.1 Historische Vereniging Zwartsluis.....	14
5 DE BEZOEKER EN PUBLIC RELATIONS.....	15
5.1 Doelgroepen	15
5.2 De doelgerichte bezoeker.....	15
5.3 De toeristische bezoeker en de binnenstad	15
5.4 De virtuele bezoeker.....	16
5.5 Toegangsprijzen en openingstijden	16
5.6 Huisstijl	16
5.7 Analyse bezoekersaantallen, activiteiten, seizoenen en locatie.....	16
6 BEDRIJFSVOERING	18
6.1 Huisvesting.....	18
6.2 Bestuur en personele organisatie	18

6.3	Zorg voor de veiligheid	21
6.4	Verzekeringen.....	21
6.5	Financiën en begroting.....	21
7	Ambities en Activiteiten tot 2029	22
7.1	Huisvesting.....	22
7.2	Samenwerking binnen de gemeente Zwartewaterland	22
7.3	Facilitaire zaken	22
7.4	Vrienden-begunstigers/sponsoring/subsidie.....	23
7.5	Bestuur en Organisatie	24
7.6	Regionale samenwerking	24
7.7	(PR) Public Relations/communicatie, digitale Nieuwsbrief (Sluuspootje)	24
7.8	Educatie en bibliotheek.....	25
7.9	Toerisme.....	25
7.10	Historische Vereniging Zwartsluis en genealogie.....	25
8	SLOT.....	26

MISSIE

Museum Schoonewelle ziet als haar missie:

- te zorgen voor behoud, het exposeren en het gebruiken van de collectie naturalia van Schoonewelle voor educatie
- en ruimte te bieden voor wisselexposities van kunst en cultuur

VISIE

Onze droom (toekomstvisie) t.a.v. de collectie is:

-een professionele, goed onderhouden, gedocumenteerde en ontsloten collectie naturalia waarmee wij:

-een bijdrage leveren aan het versterken van de relatie tussen mens en natuur

-het vergroten van de kennis van de natuur op de scholen in en directe omgeving van Zwartsluis

-een vraagbaak worden voor andere musea en kennisinstellingen

Digitalisering speelt daarbij een belangrijke rol. Er wordt dan ook zo veel als mogelijk op deze wijze ingespeeld op onderwijsbehoeftes. In de bijlage treft u het overzicht van onze collectie.

KERNPUNTEN

In het beleidsplan staan belangwekkende punten voor de toekomst van het museum in de komende jaren. De meest essentiële benoemen we eerst. De beleidsvoornemens voor de komende beleidsperiode staan in hoofdstuk 7 meer in detail vermeld.

1. De huidige personele organisatie van het museum berust op de beroepsmatige inzet van een beheerder. De overige personele inzet berust volledig op vrijwilligheid die gecombineerd wordt met de professionele ondersteuning. Zonder inzet van de vrijwilligers is de exploitatie van musea als Schoonewelle, maar ook Sluuspoot als geheel, niet mogelijk. Het aantal vrijwilligers en de kwaliteit van de individuele vrijwilliger vraagt blijvend grote aandacht.
2. De bezoekersaantallen zijn de afgelopen jaren een punt van aandacht gebleven en door Corona hebben we de deur periodiek moeten sluiten. Samenwerken met andere toeristische instellingen is hierbij van groot belang.
3. Financiële ruimte moet worden gevonden voor het realiseren van de beleidsdoelen die in dit plan als noodzakelijk voor de continuïteit van het museum naar voren komen. De zoektocht naar structurele en incidentele sponsoring van de zijde van onder meer het bedrijfsleven en fondsen gaat onverminderd door. De financiële betrokkenheid van de gemeente Zwartewaterland blijft absoluut onmisbaar.
4. De goede relatie met de begunstigers (museumvrienden) is van grote betekenis voor de organisatie en zal vanzelfsprekend worden gecontinueerd. De verhouding begunstigersbijdrage en de geboden voorzieningen vraagt blijvend zorg en aandacht.

Bij dit museum hebben we een heldere focus gevonden door onze vooral te gaan richten op naturalia (was al onze kern), cultuur en kunst (relatief recente ontwikkeling) en de omgeving, de historie en de locatie in het dorp zelf (recent). Ontwikkelingen gaan door en waar mogelijk willen we daar fysiek de gelegenheid toe bieden

1 INLEIDING EN SAMENVATTING

Het beleidsplan is bedoeld voor de periode van vijf jaar: 2024- 2029. Bij het opstellen is gebruik gemaakt van de leidraad *Elementen voor een beleidsplan van een museum* van het Instituut Collectie Nederland. Ook informatie van de Stichting Landelijk Contact van Museumconsulenten en van de Nederlandse Museumvereniging heeft aan de opstelling bijgedragen. Het beleidsplan beschrijft de huidige stand van zaken van het museum als resultaat van het gevoerde beleid en bevat de toekomstplannen.

Het museum Schoonewelle omvat verschillende collecties die alle goeddeels al hun beslag hadden gekregen in de oorspronkelijke collectie van de heer Schoonewelle senior, destijds nog als particulier woonachtig in de Kerkstraat in Zwartsluis. In 1958 is het geheel opgenomen in een zelfstandig gebouw aan de Zomerdijk. Inmiddels bestaat het museum al weer vanaf 1958 tot heden, dat is 65 jaren.

Door de jaren heen is een belangrijke verbetering gerealiseerd in de historische en artistieke kwaliteit van de collecties.

De continuïteit van de musea wordt in hoge mate bepaald door de financiële mogelijkheden en de huisvesting. Voor onderhoud, verwerving, restauratie en museuminrichting is dit museum afhankelijk van eigen inkomsten. Die komen uit entreegelden, verkoop van museumartikelen, verzorgen van publicaties, verzorgen van een educatief programma voor scholen, het organiseren van publieksbijeenkomsten en ondersteuning door begunstigers. Veel hangt af van een groot aantal onmisbare vrijwilligers.

Het bezoekersaantal, dat varieert tussen de 1000 (dal tijdens Coronatijd) tot meer dan 10.000 per jaar, moet op peil blijven en zo mogelijk verder stijgen. Naast het organiseren van exposities worden volop andere mogelijkheden onderzocht om het aantal bezoekers te verhogen en de exploitatie te versterken. Steekproeven naar herkomst tonen aan dat de bezoekers merendeels afkomstig zijn uit de regio.

2 DE COLLECTIE

2.1. Algemeen

De collectie bestaat vanouds uit een verzameling naturalia (opgezette vogels, zoogdieren, vlinders, schelpen etc.), die in de loop der tijd fors is aangevuld met niet-naturalia (fossielen e.d.); ze worden zoveel mogelijk aan de bezoekers zelfstandig en verschillende vaste- en wisselexposities tentoongesteld.

2.2 Collectiebeschrijving

Voor de totale collectie is de eigenaar de stichting Museum Schoonewelle in Zwartsluis.

2.3 Collectie museum Schoonewelle

De collectie bestaat uit unieke en waardevolle objecten die van grote betekenis zijn voor Zwartsluis en omgeving. Deze wordt indirect ondersteund door de boekencollectie en de heemkundecollectie, van respectievelijk de bibliotheek en de Historische Vereniging Zwartsluis.

2.4 Collectievorming

Het verwervingsbeleid is in de loop der tijd zeer selectief en wel om 3 redenen:

- ❖ de aankoopkosten zijn beperkt
- ❖ de expositie- en depotruimten zijn zeer beperkt en kostbaar
- ❖ aankopen voor de collectie moeten aan behoorlijke kwaliteitseisen voldoen

Uit de lopende exploitatie kunnen geen aankopen worden gedaan, tenzij gebruik kan worden gemaakt van incidentele subsidieregelingen, steun van individuele sponsoring en subsidie. De uitbreiding van de collectie kan ook tot stand komen door bruikleen, schenkingen en legaten.

Het aanvaarden van schenkingen en legaten wordt zorgvuldig afgewogen en moet passen in het selectieve verwervingsbeleid. Het afstoten van objecten kan in verband met de (deels voortdurende) herinrichting van delen van het museum worden overwogen.

Ten aanzien van het verzamel- en afstotingsbeleid worden de richtlijnen gevolgd uit de *Gedraglijn voor museale beroepsethiek* en de *Leidraad voor het afstoten van museale objecten* van de Nederlandse Museumvereniging (Amsterdam 1991 en 2000).

2.5 Collectieregistratie, documentatie en onderzoek

De Stichting Museum Schoonewelle heeft als taak de aanwezige voorwerpen te registreren, te beschrijven en de objectgegevens te ontsluiten; we hebben een overzicht in de bijlage(n) opgenomen.

Een documentair archief met knipsels, foto's, brochures, documenten uit de geschiedenis van het museum, wordt bewerkt en bijgehouden door vrijwilligers.

2.6 Behoud en beheer van de collectie - klimaatinstallatie

De materiële kwaliteit en de instandhouding van de collecties hebben de actieve aandacht van het museumbestuur en de museumleiding. Dit geldt zowel voor de passieve als actieve conservering. De vaste collectie van het museum verkeert in een goede staat. Periodiek wordt het gehele museum 'vergast' waardoor – vooral de naturalia – gevrijwaard zijn van hinderlijke vraat. Zulks geschiedt uiteraard op publieksvrije dagen. In de nabije toekomst willen we de collectie periodiek en stelselmatig gaan bevriezen, een methodiek die ook door grote instellingen wordt toegepast.

De kunstverlichting in het museum voldoet merendeels aan de hedendaagse museale eisen, net als de beheersing van het daglicht door middel van museumraamfolie, rolgordijnen of raamluiken. De kunstverlichting wordt op termijn aangepast. Met de jongste ontwikkelingen op dit gebied kunnen we een verbeterslag maken.

Het museum heeft haar ruiten allemaal voorzien van museumraamfolie dat dezelfde bescherming tegen uv-straling biedt, maar het daglicht nagenoeg ongehinderd binnenlaat.

De depotruimten zijn vooralsnog zeer beperkt toegankelijk, hoewel we er naar streven om opgeslagen objecten toch zoveel als mogelijk aan het publiek ten toon te stellen. We denken dat zulks ook digitaal kan, bijvoorbeeld met een statische camera.

3 PUBLIEKSTAAK

3.1 Algemeen

In de achterliggende jaren – de periode van de Coronapandemie buiten beschouwing gelaten - is het aantal bezoekers ongeveer gelijk gebleven. De uitdaging is om groei te bevorderen en door te laten zetten. In de afgelopen tijd heeft het museum zich door diverse deskundigen laten adviseren en hun advies is grotendeels in de huidige

opzet en bedrijfsvoering waarneembaar. In hun analyse en daarop gebaseerd advies lieten ze duidelijk verbeterpunten zien.

We organiseren nu 4-maandelijks wisseltentoonstellingen over natuur, kunst en cultuur. Daarnaast hebben we een tweetal permanente tentoonstelling. De hoofdtentoonstelling die nu nog gericht is op het ontstaan van ons landschap actualiseren we voortdurend door bijvoorbeeld andere naturalia toe te voegen, zal binnenkort worden geactualiseerd. De 2^e grote en permanente tentoonstelling gaat over het DNA van Zwartsluis, d.w.z. hetgeen we bijzonder en kenmerkend voor de vestigingsplek Zwartsluis vinden. Zo halen we steeds nieuwe doelgroepen naar dit museum.

Samenwerking binnen toeristische verbanden in de regio bieden mogelijkheden om het publiek kennis te laten maken met de natuur, kunst en de cultuur in de directe omgeving. Er is veel samenspraak met toeristische organisaties, hoewel die qua aanpak geregeld voor een nieuwe werkwijze kiezen. Jaren geleden was ons museum sterk gelieerd met de VVV, waar deze tegenwoordig geheel is opgegaan in "Marketing Oost" (hoewel hun doelstellingen nagenoeg gelijk bleven).

3.2 Presentatie van de collectie

Het presenteren van de collectie vraagt om een bezinning op een eigentijdse aanpak.

Met hogescholen in de regio en hightech-ondernemers zijn projecten gedaan om moderne presentatiemogelijkheden uit te proberen. Recent zijn 'hun' inzichten mooi tot uitdrukking gebracht in de tentoonstelling het 'DNA van Zwartsluis'. Onderzoek en verdere verwezenlijken van multimediale presentatie voor de publieksbenadering hebben sterke aandacht in de toekomst.

Centraal echter blijft staan het persoonlijke contact met en de aandacht voor onze bezoekers. De rondleiders zullen met de toekomstige veranderingen in de toelichting van de objecten toch de mogelijkheid behouden persoonlijke accenten te blijven aanbrengen.

De komende periode zal er ook aandacht zijn voor een diversiteit in de benadering van jongeren, zeg de jeugd, in het bijzonder 'onze' schoolgaande kinderen. Ons museum biedt prachtige mogelijkheden om deze doelgroep op maat een programma aan te bieden, wat in de praktijk al gebeurt met het onderwerp 'Otter'. Met een regionale, maar plaatselijk gevestigde opleiding wordt intensief overlegd hoe we met één of meer buitenactiviteiten een educatief waardevolle en structurele activiteit kunnen gaan realiseren.

3.3 Tentoonstellingen

Ons Museum blijft een actief tentoonstellingsbeleid voeren, waarbij vergroting van de publieke belangstelling voortdurend een belangrijk doel is. Daarnaast is het organiseren van een nieuwe tentoonstelling een inspirerende bezigheid en bevordert

het de betrokkenheid van allen die zich willen inzetten voor het museum. De tentoonstellingsactiviteiten verhogen de levendigheid in het museum.

Naast het in stand houden van de expositie van de vaste collectie, is het realiseren van korte, tijdelijke tentoonstellingen een belangwekkend doel. We nemen de komende beleidsperiode diverse kortlopende, tijdelijke exposities per jaar op in een flexibel te hanteren programma. Deze kortlopende wisseltentoonstellingen kunnen als onderwerp hebben: beeldende en toegepaste kunst van vooral (amateur)kunstenaars uit de wijde omgeving, regionale historische onderwerpen dan wel regionale actuele culturele onderwerpen en of thema's die veel aandacht besteden aan natuur en naturalia. Ook onderdelen uit de eigen collectie kunnen in de tijdelijke tentoonstellingen voor het voetlicht worden gebracht. Bij dit laatste denken we bijvoorbeeld aan het opnemen van geprepareerde vogels in thema's als 'Vogeltrek' of 'Vogels en dieren in en om huis'.

De werkgroep wisseltentoonstellingen verzorgt de tijdelijke tentoonstellingen in samenwerking met de museumleiding. Ze maken daartoe ieder jaar, ruim voor de aanvang ervan, een tentoonstellingsagenda. De wisseltentoonstelling vormt een blijvend instrument om meer mensen uit de regio tot een herhalingsbezoek te verleiden. Daarbij zal meer rekening worden gehouden met specifieke doelgroepen in de keuze van de onderwerpen. Publiek uit de regio en donateurs van het museum kiezen een bepaalde tijdelijke expositie uit om het museum te bezoeken; de wisseltentoonstelling is ook een middel om de band met de donateurs te onderhouden.

Bij de organisatie van wisseltentoonstellingen wordt ook in de toekomst blijvend nagedacht over een passend actief element in of bij de tentoonstelling, waardoor bezoekers worden gestimuleerd via bijvoorbeeld een demonstratie om zelf op het gebied van de expositie activiteiten te gaan ondernemen. Ook lezingen en beeldpresentaties die verband houden met de vaste collectie, de wisselexpositie of andere museale en historische thema's kunnen daartoe bijdragen.

3.4 Lezingen

Samen met Sluuspoort worden lezingen georganiseerd en we hebben ons tot doel gesteld om ieder jaar zo mogelijk maximaal 2 (bovenregionaal) aansprekende lezers een verhaal te laten houden

3.5 Digitale Nieuwsbrief

Door Sluuspoort wordt iedere maand een digitale nieuwsbrief uitgegeven, waarin wij ook streven naar een herkenbare bijdrage. Met dit medium wordt een heel brede kring van belangstellenden en betrokkenen bereikt, waardoor er optimale communicatie tot stand komt. Het blad geeft ook voor het bestuur een gelegenheid om over de organisatie te berichten.

3.6 Educatie: basisonderwijs en voortgezet onderwijs

Het museum en de koepelorganisatie Sluuspoort heeft al vele jaren een hechte en uitgebreide band met het lokale en regionale onderwijs. Onder voortvarende leiding van de beheerder is de afgelopen beleidsperiode een uitstekende samenwerking ontstaan met het basisonderwijs. Dat heeft geleid tot werkwijzen en een programma-aanbod dat het museum aantrekkelijk en functioneel maakt voor het basisonderwijs. Daardoor is het aantal bezoekers vanuit het basisonderwijs sterk toegenomen. Ook de samenwerking met de gemeentelijke combinatiefunctionaris (onderwijs, historie en cultuur) geeft een goede impuls om ons te bezoeken.

3.6 Publieksvoorzieningen

Er is een ruime entree, een beperkte museumwinkel en een lift in het Bouwhuis. Het museum is rolstoeltoegankelijk. De mogelijkheden om het gehele museum te ontsluiten voor mindervaliden zijn voortdurend onderwerp van gesprek met alle belanghebbenden. Inmiddels zijn we doende om speciaal voor visueel-gehandicapten tenminste ten dele toegankelijk te zijn. We streven er naar dat het gehele complex en alle tentoonstellingen op een goede wijze toegankelijk te maken, en waar mogelijk een speciale tafel voor de bezoekers in te richten waardoor zij de grote verscheidenheid aan tentoonstellingsobjecten kunnen ervaren.

4 ONDERZOEK

4.1 Historische Vereniging Zwartsluis

Deze Historische Vereniging Zwartsluis (HVZ) neemt binnenkort haar intrek in Sluispoort, Hierdoorzalde samenwerking met Museum Schoonewelle worden versterkt.. Immers een relatie tussen natuur en leefomgeving, vroeger en nu, kan natuurlijk alleen maar beter tot uitdrukking komen nu men in één gebouw zal gaan huizen. De aanwezigheid van een bibliotheek zal deze mogelijkheid ook nog eens verder versterken.

De Historische Vereniging Zwartsluis (HVZ) bezit een uitgebreide collectie van foto's, de zogenaamde Voerman-collectie, waaruit het rijke verleden (wonen, werken en scheepvaart) van Zwartsluis blijkt. Deze collectie zal in Sluispoort toegankelijker voor het publiek worden gemaakt, al of niet in wisselexposities.

HVZ doet onderzoek naar het verleden van Zwartsluis, onder andere op het gebied van (streek)taal, benamingen, gewoonten en gebruiken uit het verleden. Dergelijke onderzoeken hebben raakvlakken met Museum Schoonewelle wanneer het bijvoorbeeld gaat over het gebruik van de natuurlijke omgeving in het verleden (o.a. oude ambachten als kooiker, visser, rietsnijders...).

5 DE BEZOEKER EN PUBLIC RELATIONS

5.1 Doelgroepen

Het museum kent globaal genomen twee soorten bezoekers: de bezoeker met gerichte interesse in de collectie en de tentoonstellingen van het museum én de bezoeker die een toeristisch bezoek brengt aan deze regio, inclusief de andere lokale musea en bezoekerscentra van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Beide categorieën bezoekers wil het museum bereiken. Voor alle bezoekers wordt ernaar gestreefd hen zo uitvoerig mogelijk te informeren door speciaal hiervoor opgeleide rondleiders. De rondleidersdeskundigheid wordt gestimuleerd met de hulp van interne en externe deskundigen.

5.2 De doelgerichte bezoeker

De gerichte belangstelling wordt bevorderd door de publiciteit rondom de tijdelijke exposities en de digitale museumniewsbrief (het Sluuspoortje). Met de lokale en regionale media bestaan uitstekende contacten. De eigen website van het museum is recent weer helemaal in een nieuwe jas gestoken en is inhoudelijk sterk geactualiseerd.

Een middel om de gerichte belangstelling te bevorderen is ook het op gang brengen van mond-tot-mondreclame door actief belangengroepen uit te nodigen als journalisten, besturen van verenigingen en stichtingen, mensen uit het bedrijfsleven, de gemeenteraad en recreatieve instellingen.

Het adverteren in kunsttijdschriften, (landelijke) kranten of via radio en televisie wordt zeer selectief benut. De kosten zijn dermate substantieel dat er geducht geselecteerd moet worden. De mogelijkheden van 'gratis aan de weg timmeren' worden maximaal benut.

5.3 De toeristische bezoeker en de binnenstad

De bevordering van de belangstelling bij de toeristische bezoeker vindt in nauw overleg met Marketing Oost plaats. Verspreiding van folders wordt gedaan via de regionale vakantiecentra, campings, hotels, jachthavens, het opnemen van de musea in toeristische routes en persberichten voor de regionale pers.

Het museum levert een belangrijke bijdrage aan het toeristisch bezoek aan de regio. De samenwerking met de plaatselijke middenstand is de afgelopen jaren ter hand genomen en begint vruchten af te werpen. De bewegwijzering vanuit en naar Zwartsluis is al jaren goed.

Het punt van arrangementen verdient de komende tijd veel aandacht en zal met plaatselijke betrokkenen en Marketing oost worden geïntensiveerd.

5.4 De virtuele bezoeker

Mensen kunnen onze geactualiseerde website gaan bezoeken. Het is van belang voor deze specifieke groep de informatie goed, laagdrempelig, gestructureerd, vraaggericht en interactief beschikbaar te maken en vooral te houden en ons beleid is daarop gericht.

Moeten we nog iets zeggen over onze actie (en conclusies) wat betreft de blinden en slechtzienden? Ik denk aan wat wij met Bartiméus hebben gedaan?

5.5 Toegangsprijzen en openingstijden

Het museum is vrijwel het gehele jaar open van dinsdag t/m zaterdag. De openingstijden zijn: dinsdag t/m vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur en zaterdag van 13.00 tot 17.00 uur. Voor bijzondere feestdagen worden vaak afwijkende regels gehanteerd.

Het museum is toegankelijk met de landelijk geldende Museumkaart. Deze jaarkaarthouders vormen een steeds belangrijker deel van het aantal bezoekers.

Voor groepsbezoek met een minimum van 10 personen is een gereduceerd tarief van toepassing.

Donateurs hebben vrij toegang, met het tonen van een Vriendenpas.

Bijzondere tarieven zijn van toepassing voor specifieke acties.

5.6 Huisstijl

Voor de publicaties (affiches, museumfolder, uitnodigingen etc.) geldt dat de herkenbaarheid met ons logo steeds moet worden gehandhaafd.

5.7 Analyse bezoekersaantallen, activiteiten, seizoenen en locatie.

Afhankelijk van de tijd van het jaar zien we verschillende categorieën bezoekers in onze musea.

Vakantieperiode

Vooral in de vakantieperiode vinden veel gezinnen met kinderen hun weg naar ons museum en ze komen grotendeels van buiten onze regio; ze zijn in de omliggende

plaatsen op vakantie.

De website wordt vaak gevonden en is naast de mond-tot-mondreclame, een prima trigger.

Mei en juni

De periode voorafgaand aan de zomervakantie kenmerkt zich door veel bezoek van klassen uit het basisonderwijs, waarbij dan vaak door de leerkracht een eigen thema is gezocht. De rondleiders passen – voor zover van toepassing natuurlijk – daarop hun rondleiding aan.

Gastenboek

De opmerkingen in onze gastenboeken en op Google zijn vrijwel zonder uitzondering positief. De exposities worden als bijzonder verassend ervaren. (*"Nooit gedacht dat het zo veelomvattend en interessant zou zijn."*)

De klantvriendelijkheid, hulpvaardigheid en kennis van zaken van onze vrijwilligers is uiteraard essentieel en worden erg gewaardeerd.

Opvallend is dat de gemoedelijke en ongedwongen sfeer in het museum vaak wordt geroemd.

Locatie en bereikbaarheid

De bewegwijzering naar Museum Schoonewelle is op dit moment goed.

Terras en horeca

Het terras wordt in de zomerperiode goed bezocht, hoewel het assortiment aan consumpties is beperkt. Uitbreiding van het assortiment ter vergroting van de service en het verwerven van inkomsten is beheerst opgepakt en wordt gewaardeerd.

6 BEDRIJFSVOERING

6.1 Huisvesting

Het museum is gehuisvest in Sluuspoort. Dit is een complex van deels gerestaureerde gebouwen zijnde een paar oude, vervallen woningen waar ooit een bakkerij in was gehuisvest en een bankgebouw. Er was een compleet verwaarloosde tuin die inmiddels geheel is omgebouwd tot een inpandige bibliotheek. Bij de aanvang van deze voor ons museum nieuwe vestiging waren er ook nog enkele functies aanwezig: bancair en een Wereldwinkel, maar inmiddels zijn die daar beëindigd.

De sterke kant van de behuizing is de deels historische uitstraling van de binnen- en buitenkant van de gebouwen. De omgeving leent zich bovendien bijzonder goed voor mooie wandelingen naar het nabijgelegen centrum van het dorp Zwartsluis en het havengebied. De uitstraling van deze laatste is een sterke pré van de lokatie, vooral in de periode dat een deel van de 'bruine vloot' hier schepen heeft afgemeerd. Maar vanuit deze vestiging kan men ook naar de 'eilandjes' gaan om daar te vertoeven; terplekke wordt de bezoeker met bordjes op de hoogte gebracht van de geschiedenis van de 2 gebiedjes.

Het toezicht op de gebouwen en een groot deel van de collectie is wel een aandachtspunt. Vooral het bijzondere karakter van veel van de objecten verleidt de bezoeker tot ongeoorloofde zaken, waarbij niet zo zeer vernieling maar wel vervreemding een groot risico in zich heeft.

Het museum beschikt over professionele inbraak- en branddetectiesystemen, die regelmatig worden gecontroleerd.

Het technisch onderhoud intern wordt veelal uitgevoerd door de vrijwilligers van de Technische Dienst. Extern onderhoud is voor verantwoordelijkheid van de verhuurder, het bestuur van Sluuspoort; de huidige staat van het onroerend goed is door de beheersstichting in goede staat gebracht.

6.2 Bestuur en personele organisatie

De exploitatie van het museum ligt formeel in handen van onze gelijknamige stichting en wordt voor alle korte termijnzaken opgedragen aan de beheerder, de TD en de vrijwilligers. De stichting maakt bestuurlijk onderdeel uit van de koepelorganisatie Sluuspoort, in welk bestuur ze dan ook participeert.

Ook in de afgelopen beleidsperiode zijn de bestuursleden niet verantwoordelijk voor bijzondere aandachtsgebieden (taakvelden of portefeuilles), maar besturen met een soort algemeen-geldende-scope. Wel onderscheidt het bestuur een 3-tal functies als zijnde een voorzitter, een secretaris en een penningmeester, met daarnaast nog 1 algemeen lid. Het bestuur komt maandelijks bijeen en bespreekt dan op hoofdlijnen wat er zal gaan gebeuren. Daarin wordt ze bijgestaan door een vaste adviseur (vooral

over kunstzaken en cultuur), de beheerder die formeel op de loonlijst van Sluuspoort staat en een preparateur (momenteel vacant). Het bestuur spreekt vooral over:

- ❖ algemene beleidsbepaling museum
- ❖ bewaking beleidsplan
- ❖ financieel beleid
- ❖ pr-beleid en sponsoring
- ❖ tentoonstellingsbeleid
- ❖ vormgeving museum
- ❖ huisvesting
- ❖ contacten met derden, waaronder overheden
- ❖ personeelsbeleid
- ❖ vrijwilligersbeleid
- ❖ onderhoud collecties
- ❖ aansturing beheerder
- ❖ verzekeringen van de collecties en bruiklenen van en aan derden

De uitvoering is gedelegeerd aan de beheerder.

Het Museum werkt volgens de Governance Cultuur Code en past de ethische code toe. De uitvoering hiervan vraagt blijvend aandacht, maar geconstateerd mag worden dat het bestuur van dit Museum naar vermogen volgens deze code handelt. Subsidieverstrekkers en fondsen waarderen dit en het volgen van de richtlijnen bevordert het eigen professionele handelen. Bovendien is het een vereiste voor de museumregistratie.

De dagelijkse leiding van het museum berust bij de beheerder. Deze handelt conform hetgeen afgesproken wordt en is verantwoordelijk voor het interne management. De beheerder laat zich in een managementteam bijstaan door een tweetal vrijwilligers geeft leiding aan de medewerkers, surveillanten, sleutelhouders en facilitaire vrijwilligers, onderhoudt externe contacten (onder andere met de pers, andere musea, externe adviseurs) en heeft tenslotte mede een stem bij het tentoonstellingsbeleid, de organisatie en inrichting van de tentoonstellingen en het collectiebeheer.

De beheerder geeft zo veel mogelijk ondersteuning aan werkgroepen en adviseert het bestuur inzake verwerving en afstoten van collectiestukken en laat zich daarin bijstaan door adviseurs die over de zaak veel kennis en inzicht hebben.

De beheerder heeft een vaste dienstbetrekking bij Sluuspoort en besteedt een deel van de tijd aan ons museum.

De beheerder draagt in samenwerking met eventueel externe museale deskundigen zorg voor:

- ❖ vorming, instandhouding en conservering van de (vaste) collectie
- ❖ uitbreiding (aanschaf en of in bruikleen-verkrijging) van de museumcollectie
- ❖ de ontsluiting van de collectie, de registratie van de objecten en het onderzoek naar de collectie

- ❖ instrueren rondleiders
- ❖ etc.

In de afgelopen beleidsperiode heeft een tweetal adviseurs een overzichtelijk en praktisch werkend organisatiemodel opgesteld. Daarin zijn alle taken toekomstbestendig in beeld gebracht en praktisch werkbaar gemaakt.

Voor de verschillende deelgebieden zijn eerste aanspreekpunten benoemd, die concreet weten waar de verantwoordelijkheden liggen en als dagelijks contactpersoon kunnen worden aangesproken door de uitvoerende vrijwilligers. Dit betreft zaken als:

- ❖ openstelling en toegangsfaciliteiten
- ❖ bezetting door surveillanten en sleutelhouders
- ❖ het bruikleenbestand en de archieven beheren
- ❖ educatie
- ❖ wisseltentoonstellingen
- ❖ digitalisering
- ❖ archiefbeheer
- ❖ de inrichting van de museumzalen alsmede het ontwerpen van permanente tentoonstellingen en wissel tentoonstellingen

Veruit de meeste vrijwilligers hebben een langdurige relatie met dit museum en hebben voldoende kennis en ervaring opgedaan voor het kunnen verrichten van de taken, die gedaan moeten worden in het museum. Zij zijn op diverse gebieden inzetbaar. Een aantal medewerkers heeft specifieke kennis voor het geven van rondleidingen.

Voor de dagelijkse exploitatie beschikt het museum over een aantal medewerkers-vrijwilligers. Voor het aantrekken van nieuwe (met name jongere) geïnteresseerde en gemotiveerde personen en de kwaliteiten van deze mensen is blijvende aandacht vereist. De zoektocht en werving is een doorlopende taak van bestuur en museumleiding. Voor een aantal activiteiten is sprake van uitstroom van vrijwilligers als gevolg van ouderdom/overlijden. Voorkomen moet worden dat hierdoor een leemte ontstaat in de opgebouwde kennis en de noodzakelijke bezetting. Het aanstellen van een speciale wervingsfunctionaris verdient nadrukkelijk aanbeveling.

Het vrijwilligersbeleid krijgt concreet vorm door het ondertekenen van een vrijwilligersovereenkomst. Via een intakegesprek met iedere nieuw aan te trekken vrijwilliger wordt inzicht verkregen in capaciteit, kennis en beschikbaarheid van de vrijwilliger. De vrijwilligers moeten goed geïnformeerd zijn over praktische zaken als verzekering en vergoeding van onkosten. Een evaluatie van het vrijwilligerswerk is onderdeel van het beleid.

Een belangrijk in- en extern communicatiemiddel is gevonden in het maandelijks te verschijnen Sluuspoortje, een vlugschrift dat naar alle in- en externe relaties gaat en waarin alle betrokkenen kunnen aangeven wat relevant voor dit museum en Sluuspoort is.

Het museum is zich zeer bewust van zijn maatschappelijke positie. Ook door de museumvrijwilligers handhaaft zij een belangwekkende relatie met de plaatselijke en regionale bevolking. Op aanvraag zijn leerlingen uit het voortgezet onderwijs aanwezig voor hun maatschappelijke stage. Het onderwijs (de stagiair) en museum profiteren van elkaar.

6.3 Zorg voor de veiligheid

Er is een ontruimingsplan (met schetsen voor vluchtwegen), bedoelt om de informatie en handelingen te beschrijven die relevant zijn voor het kunnen ontruimen van het pand. Vrijwilligers worden regelmatig geïnformeerd over de inhoud van dit plan.

6.4 Verzekeringen

De koepelorganisatie Sluuspoort, zijnde de verhuurder, heeft als eigenaar, de panden tegen brand verzekerd. Ze heeft ook de volgende zaken gedaan:

- ❖ WA-verzekering
- ❖ ongevallenverzekering
- ❖ inventarisverzekering
- ❖ vrijwilligersverzekering
- ❖ Ziekteverzekering beroepspersoneel

Alle ingebrachte stukken en of objecten voor wisseltentoonstellingen worden steeds geregistreerd en ter verzekering ondergebracht bij een doorlopende verzekering. Steeds wordt getoetst of de verzekering van voldoende 'hoogte' is, opdat er geen onderverzekering plaats heeft met alle gevolgen van dien.

6.5 Financiën en begroting

Inkomsten worden verworven uit entreegelden, verkoop van museumartikelen en bijdragen van de museumvrienden en of sponsors. Voor doelbestedingen zijn particuliere fondsen een mogelijkheid en ook provinciaal en Europees zijn er mogelijkheden. Structureel beschikken de musea niet over middelen om zich verder te ontwikkelen. Waar nodig zal het museum middelen reserveren en of vrijmaken voor bijzondere en of niet voorziene uitgaven.

Het museum staat open voor schenkingen en of legaten. Ze heeft ook een ANBI-status verkregen.

Nog altijd draait het museum op de krachten van veel vrijwilligers die zonder enige vergoeding werken.

7 Ambities en Activiteiten tot 2029

7.1 Huisvesting

Hoewel het museum kampt met ruimtegebrek, weet ze zich nog voortdurend goed te manifesteren. Alle werkplekken, vergaderruimtes, educatieve ruimtes, publieksruimtes, archieven en depots kunnen een plaats krijgen in het complex Sluuspoort. Idealiter zouden aangrenzende panden nog eens verworven kunnen worden, denkend aan een locatie aan de Kerkstraat en een voormalig Gemeentehuis aldaar, en bebouwing langs de Handelskade aan de oostzijde.

7.2 Samenwerking binnen de gemeente Zwartewaterland

Het Museum is geregeld in overleg met de gemeente en de zittende wethouder, alsmede ons bestuur, is hiermee erg ingenomen. Er is goede samenspraak met ambtenaren die relevante zaken in beheer hebben, dan wel daaraan uitvoering geven. Bij tijd en wijle is er ook een adviserende rol weggelegd voor ons museum als het gaat om een activiteit/maatregelen waar speciaal kennis vanuit het museum voor nodig is.

7.3 Facilitaire zaken

Beveiliging

Het brandalarmsysteem is geheel up-to-date.

Klimaat

Er is nog geen totaal klimaatbeheersingssysteem. Daar streven we binnen deze beleidsperiode wel naar.

Automatisering

De kwaliteit van alle hardware en software voor dagelijks gebruik is optimaal. Er is een totaalplan gemaakt waarin tijdige vervanging en optimalisering met bijbehorende kosten zichtbaar zijn gemaakt, zodat daar in de begroting posten voor kunnen worden opgenomen.

Collectiebeheer

De collecties van het Museum zijn geregistreerd in een eigen database en er wordt momenteel hard gewerkt om de laatste zaken volledig in ons digitale archiefsysteem verwerkt te hebben. Zo zijn inmiddels van alle naturalia (vogels en niet-vogels) en andere objecten foto's (genummerd en in tweevoud) gemaakt en deze zijn opgeborgen.

Website

De website van het museum is recent weer actueel gemaakt in de passende huisstijl. Om de privacy van onze vrijwilligers en de overzichtelijkheid van de nieuwe website geen geweld aan te doen, is besloten het vrijwilligersdeel (Vrijwilligerscontact) niet via de museumwebsite te ontsluiten.

Medewerkers, vrijwilligersbeleid en pr

Werving, intake, begeleiding en opleiding van vrijwilligers blijven aandacht vragen. Bij het werven van vrijwilligers voor specifieke werkzaamheden (balie, archief) wordt gestreefd naar kwaliteitsbehoud en kwaliteitsverbetering. We streven er naar om de aangeboden kwaliteit te combineren met de behoefte van onze organisatie. Met name de communicatie via de sociale media is de afgelopen periode met effect opgepakt en uitgebouwd.

Museumwinkel

Het belang van de museumwinkel is aanvullend en bedoeld als service voor de museumbezoekers. Het assortiment is erg beperkt en wordt steeds kritisch doorgelicht. Incourante producten worden verwijderd. Streven is om alleen producten toe te voegen met een redelijke omloopsnelheid. Aan de balie worden ook boeken verkocht, voor zover die relevant voor het museum en Sluispoort zijn; verder wordt er steeds ingespeeld op de faciliteit van de ook in pandige bibliotheek.

Verlichting

De verlichting in de ruimtes voldoet, maar verdient zo hier en daar een update. Energiebesparing en museale functionaliteit moeten in het beleid worden meegenomen. Hiermee is al een begin gemaakt.

Verzekeringen

Het verzekeren en actualiseren van museaal waardevolle zaken is een permanent aandachtsgebied (zie ook 6.3)

7.4 Vrienden-begunstigers/sponsoring/subsidie

De exploitatie van het museum is voor de vaste lasten via een huurbijdrage in handen van onze faciliterende organisatie Sluispoort, de eigenaar/beheerder van het complex. Dat neemt niet weg dat de komende tijd gewerkt zal worden aan het verwerven van aanvullende middelen om het museum up to date te houden. De volgende mogelijkheden kunnen daarbij helpen:

1. Vrienden-begunstigers (donateurs). De huidige groep willen we verder uitbreiden. De minimumdonatie is niet begrensd. Het bestuur van het museum speelt met de gedachte om voor specifieke zaken een specifieke fondswerving op poten te zetten.
2. Bedrijfsleven. Onderzocht wordt hoe bedrijven meer bij het museum/Sluispoort betrokken kunnen worden. Te denken valt aan een speciale vriendenclub die hiervoor gefaciliteerd kan worden met een jaarlijkse activiteit en andere ontmoetingsmomenten in of met de hulp van het museum.
3. Subsidies voor incidentele projecten. Tijdig vaststellen welke zaken hiervoor in aanmerking komen is een vereiste.
4. Het aanstellen van slagvaardige werkgroep die subsidiemogelijkheden zoekt en aanvraagt.
5. Overheden. De gemeentelijke bijdrage, welke al eens neerwaarts is bijgesteld, is structureel. Daarnaast zijn er eenmalige incidentele mogelijkheden voor bijzondere projecten bij provincie en/of regionale instanties, daarbij verwijzend ook naar een fonds dat door de gemeente was ingesteld in relatie tot teruglopende inkomsten door Corona.

7.5 Bestuur en Organisatie

Het bestuur bestaat uit vier leden (zie hierboven) en maandelijks vindt overleg plaats met de beheerder en adviseur. Daarnaast heeft de voorzitter tussentijds overleg met de beheerder.

7.6 Regionale samenwerking

Er is geen structureel overleg tussen de historische verenigingen, oudheidkamers en musea in de regio. Een dergelijk overleg zou wel een aanwinst zijn wat betreft het uitwisselen van (praktische en museale) kennis en ervaringen om niet steeds weer zelf het wiel te moeten uitvinden.

Jaren geleden is een initiatief van uit ons museum gestart om te komen tot een functionaris die de samenwerking, afstemming en kwaliteit van de kleine plaatselijke musea en historische verenigingen verbetert. De werkgroep bestond uit een vijftal Overijsselse cultuurwethouders. Die moet de werkvloer in de gaten houden en verwijzen naar mogelijkheden om (geld)problemen op te lossen in nauwe samenspraak met de Provinciale gedeputeerde die cultuur (en aanverwant) in portefeuille heeft. Het streven is er nog steeds, maar het stuit geregeld op weerstand. Eertijds was er een museumconsulent, maar die taak en de middelen daarvoor, zijn al weer geruime tijd geleden wegbezuinigd. Urenuitbreiding of het benoemen van een extra kracht verdienen daarom hartgrondige aanbeveling.

7.7 (PR) Public Relations/communicatie, digitale Nieuwsbrief (Sluispoortje)

De rol van PR is de laatste jaren sterk in betekenis toegenomen. We spreken steeds vaker over communicatie in plaats van pr.

Digitale nieuwsbrief (het Sluuspoortje)

De digitale nieuwsbrief is al geruime tijd in gebruik en een jaaragenda is ook in gebruik. Korte aankondigingen worden gedaan en activiteiten worden in herinnering gebracht. Dit heeft echt effect. Het e-mailadressenbestand vraagt voortdurend onderhoud en aanvulling.

Sociale media

Ook de inzet van sociale media werpt zijn vruchten af bij het bekend maken van activiteiten.

7.8 Educatie en bibliotheek

Educatie voor de jeugd

De educatieve functie van het museum heeft de afgelopen jaren fors gestalte gekregen.

Vanuit het museum moet duidelijk worden aangegeven dat museumbezoek een nuttige aanvulling is op het binnen-schoolse lesprogramma.

Educatie voor volwassenen

Aan educatie voor volwassenen wordt gedaan door lezingen, cursussen en stadswandelingen. Ze kunnen verband houden met de vaste collectie en/of de tijdelijke expositie. Er zijn diverse thematische wandelingen beschikbaar. Het voornemen om in de toekomst kunst- en cultuurhistorische cursussen te verzorgen is nog steeds aanwezig. Ook het verzorgen van cursussen op het gebied van genealogie behoren tot de gewenste mogelijkheden. Bij alles moet de spankracht van de organisatie goed in het oog worden gehouden.

Bibliotheek

Het bibliotheekbestand is gedigitaliseerd, maar valt verder buiten de verantwoordelijkheid van het museum. Onderzocht wordt welke activiteiten van museum en bieb (en op termijn met die van de HVZ) elkaar kunnen versterken, immers er is in potentie prachtige samenwerking denkbaar tussen deze drie 'poten' binnen het complex Sluuspoort.

7.9 Toerisme

Het museum participeert in zoveel mogelijk overleggen teneinde het toerisme naar deze regio en het museum op hoog peil te houden. Door haar centrale ligging ten opzichte van de Kop van Overijssel (natuur), Staphorster veld (landbouw, cultuur en landschap) en polder Mastenbroek (landbouw en landschap) is het museum (en Sluuspoort) in potentie prima in staat om een belangrijke rol daarbij te spelen.

7.10 Historische Vereniging Zwartsluis en genealogie

Historische Vereniging Zwartsluis

Er is een goed functionerende HVZ en deze trekt aan het einde van het eerste beleidsjaar definitief in bij Sluuspoort. Ze behartigt een hele breedte van historische zaken en is daarbij helemaal zelfstandig. Haar aanwezigheid biedt prachtige kansen om te gaan samenwerken, hetgeen al onze doelstellingen veel dichterbij brengt.

8 SLOT

De Museum Schoonewelle is al lang niet meer weg te denken. Velen dragen daaraan bij. Maar een versteviging van de basis blijft nodig om de kwaliteit te handhaven en alle ambities waar te kunnen maken. Het tentoonstellen van de collecties, digitalisering van projecten, geschiedschrijving en alle andere taken is belangrijk, waarvoor nu te weinig kader, tijd en geld beschikbaar is.

Het museum is een belangrijk uithangbord en gezichtsbepalend voor de gemeente en het gemeentebestuur erkent dat.

Als museumorganisatie hopen wij van harte dat de komende beleidsperiode de gestage opgang van het museum kan worden voortgezet.

Zwartsluis, februari 2024,

Albert Corporaal, voorzitter

Arnold Lassche, secretaris

Klaas Binnendijk, penningmeester.

Bijlagen

1. Financieel meerjarenoverzicht
2. Opzet digitale D-base
3. Ontruimingsplan (inclusief schetsen vluchtwegen van begane grond, 1^e en 2^e verdieping)